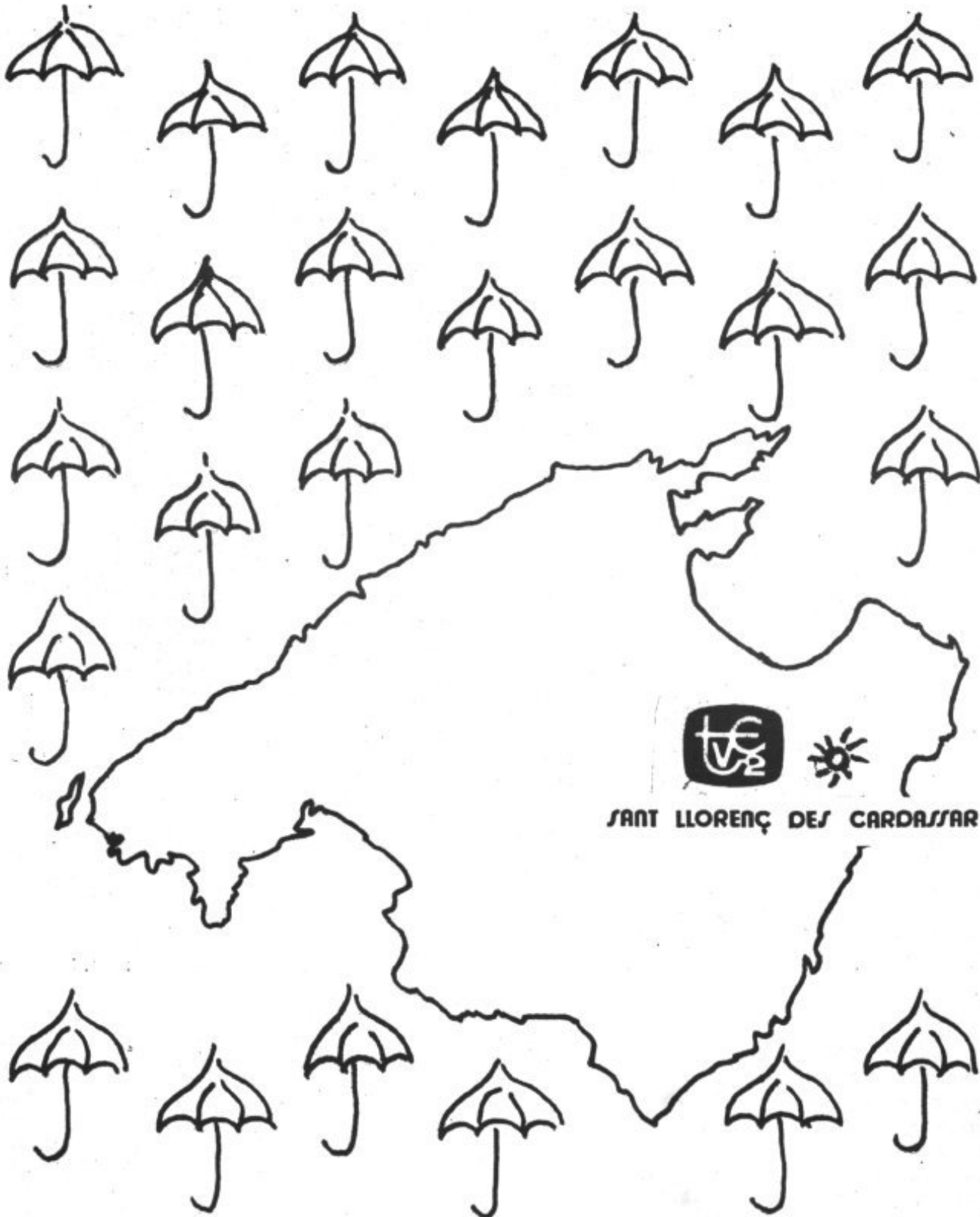

FLOR DE CARD

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

OCTUBRE DE 1987 * Nº 132

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

CIRCULACIÓ RODADA

Pareix ésser que a Sant Llorenç de cada dia és posa més difícil la circulació. Són poques les vegades que no ens trobam amb embossos i, encara que no es puguin comparar amb els de les grans ciutats, les molèsties per als conductors i els veïns en general són a l'orde del dia.

En primer lloc tenim problemes de doble direcció almanco als carrers de Santa Maria de Bellver, Rector Pasqual i un troç del carrer Major.

En segon lloc hi ha manca de senyalització en diversos aspectes: d'una banda l'aparcament dels cotxes s'hauria de repartir a les dues bandes de cada carrer, de manera que les molèsties estassin més repartides entre els veïns i la circulació fos més fluïda; d'altra banda hi manquen "stop's", sobretot als accessos del carrer del Nord.

En tercer lloc, quan algun veïnat fa obra, deixa els materials a la carrera molt sovint més escampats del que seria necessari. Una solució adient, per ventura, seria que es pagàs un cànon per m2 utilitzat. Dins aquest apartat s'hi podria incloure el transformador del Pou Vell, encara que ara sembla que ja han començat les obres per arreglar-lo.

En quart lloc seria important el treure les carreteres del poble, ara que es redacten les Normes Subsidiàries, en especial la d'Artà. Creim recordar que gairebé tots els accidents greus de circulació s'han donat en aquesta carretera.

A tots aquests apartats s'hi podrien afegir les causes que, al nostre veure, ajuden a augmentar els embossos esmentats abans: l'excés de velocitat, sobretot a les carreteres, els renous, els mals aparcaments i, sens dubte, la deixadesa de l'Ajuntament a l'hora d'aplicar mesures correctives als infractors de qualsevol norma.

Però, davant tot això, ens podríem plantejar una pregunta: ¿què s'estima més la gent? Sembla que per a tothom és més còmode que no hi hagi direccions prohibides, poder aparcar on doni la real gana, fer els stop's si ve bé, circular aviat quan un frissa... Ara per ara no sabem la resposta, però d'aquesta manera es perdrien -o ja s'estan perdent?- les normes més elementals de la pacífica convivència.

Flor de Card

Bolletí revista del Card, Centre Cultural de Sant Llorenç des Cardassar.

Adreça: Carrer de Sant Llorenç, 36

Telèfon: 569119

Número 132. Octubre de 1987

Dipòsit legal: 765-1973

Edita: Centre Cultural card

Imprimeix: Apóstol y Civilizador (Petra)

Director: Josep Cortès i Servera

Consell de Redacció: Felip Forteza

Guillem Pont

Guillem Quina

Antònia Servera

Guillem Soler

Miquel Sureda

COL.LABOREN

Fca. U. Santandreu	TVE 2	Portada
Guillem Pont	Biblioteca	3
	La vellesa	4
	Sant Llorenç, ahir	28
Antoni Genovart	Dama Nord	6
Tateix	Matances	7
Simonet/Umbert	En Xesc	8
Xesc Umbert	El temps	10
Josep Cortès	Espipellades	11
	Batec	18
	El Che i el Card	17
Rafel Ferrer	Història	12
Alfred F. Arnau	Son Milana	14
	Dels foners	16
Maria Galmés	Demografia	19
	Si lleu...	24
	Comptabilitat	
El de 8è.	L'Escola	20
Jaume Galmés	Poesia	22
	Esports	26
CDS-PSOE-PSM	L'Ajuntament	23
Llorenç Artigues	El còmic	25
Bel Nicolau	Distribució	

TELEFONS D'INTERÉS

Ajuntament	569003
Polícia Nacional (Manacor)	550044
Guàrdia Civil (Son Servera)	567020
Joan Ramis (metge)	569020
Bombers	550080
Creu Roja (Ambulància)	200102
Jutge	569046
Funerària	526053
GESA	551800
Grua	585680

LA BIBLIOTECA, UNA REALITAT POTENCIAL

Seguir l'evolució de la, encara jove, biblioteca pública no es fa gaire difícil. Potser les seves arrels cal situar-les a l'any 72, quan el Club Card obrí el seu local social.

Quan, per raons polítiques, s'expulsà el Club Card de la segona planta de La Sala, els llibres passaren a la Rectoria on, sota el guiatge dels Mns. Rosselló i Lliteres, s'impulsà la que seria biblioteca Mn. Salvador Galmés, posteriorment regida per un patronat.

Bufoaven vents de democràcia, i des de "Flor de Card" es demanà insistentment la creació d'una biblioteca municipal. Les institucions autonòmiques propiciaren la creació de biblioteques locals i es creà la nostra. No sense una pressumible errada política: s'ignorà l'existència i es despreciaren les suggerències del patronat constituït a l'entorn de la biblioteca parroquial.

Potser les raons són més complexes del que pot semblar a primera vista, però cert és que la biblioteca municipal no començà el seu caminar de manera optimista i feliç; hi havia recels, pors... i gent marginada.

S'ha parlat d'errors i s'ha de matisar. Si s'entén que les obres del Consistori atanyen solament als regidors, llavors no es pot parlar d'errors o, en tot cas, només afectarien els vots. Però si es considera que tot el que és "municipal" atany a tots els qui habitam el terme, que en definitiva és públic, queda plenament justificat el mot.

Per tot això, i també perquè som mínimament conscient del migrat potencial lector que ofereix la vila, vaig quedar sorprès al llegir l'estadística de lectors i el nombre d'exemplars que constitueixen el fons de la biblioteca.

A trenta-u de setembre, a la biblioteca hi ha 3.403 llibres; 425 persones disposen del carnet de lector i, durant el mes, més de cinc-centes persones han "passat" per la biblioteca i uns tres-cents llibres han visitat domicilis llorencins. No, no està malament.

En tot cas, el retret -i encara podria ésser discutible- es troba en la desproporció entre els lectors adults (58) i els infantils (460).

Pens que les xifres estadístiques permeten una anàlisi bastant optimista, i més després d'algunes visites superficials on hom se n'adona que...

* el mobiliari no és l'adequat ni està en bones condicions;

* el local és difícilment qualificable;

* les condicions d'esment semblen esquifides.

És a dir, si fa no fa, la biblioteca funciona bé. Més que bé si consideram les condicions amb les quals s'ha de moure, però...

Potser des d'una òptica simplista pot pareixer una crítica als gestors de la biblioteca, és a dir, al Consistori, però no és aquesta la meua pretensió; vull arribar una mica més lluny.

El pagès, el qui realment estima allò que fa, se'n cuida. Així, si sembla un arbre, primer fa un bon clot, després mira de triar el que més li agrada, llavors el rega a l'estiu i el mira créixer, esmotxa les branques que considera inoportunes... i el contempla amb goig i orgull.

D'altra banda, el "dominguero", sembla l'arbre i no se'l mira més; després, al parlar dels arbres, es queixa perquè no li van bons o perquè la terra és dolenta.

La metàfora em serveix ben bé per il·lustrar un uep! d'atenció.

En pocs anys a la vila s'han creat diversos serveis importants, transcendents, bells i profitosos: Biblioteca, S.M.O.E., Museu..., però no basta crear, cal cuidar i mimar, cal poder contemplar amb orgull allò que es creà. Cal estimar.

Tot això no arriba ni a suggerència, és simplement un pensament.

Per això, i perquè no li don més importància que la que assenyala el valor textual dels mots, m'estalviaré el caure en els tòpics de sempre: demanar excuses per si de cas algú té la pell excessivament prima i se sent ofès, plantejar un munt d'interrogants tendents a reflexionar sobre el funcionament de la biblioteca o acabar dient que qui és confrare que prengui candela.

Tanmateix, una mateixa realitat es pot veure des de molt diversos angles i tenyida de diversos colors.

Guillem Pont
Octubre, 1987

A L'ENTORN DE LA VELLESA

-Bases per a un programa d'acció- (III)

2.- Les aparences, o el procés físic

I quants d'anys deu tenir? És una expressió ben repetida que potser mostra el grau de precisió amb el qual els cossos denoten el pas dels anys.

Beauvoir assenyala que els cabells blanquen i no se sap ben bé perquè; per deshidratació i pèrdua d'elasticitat dels teixits de la pell, apareixen les rües; cauen les dents i així, el nas i la barra s'apropen; s'espesseixen les parpelles superiors i es formen bosses sota els ulls; creix el lòbul de l'orella; els discs de la columna vertebral s'estrenyen i les vèrtebres s'aplanen; s'estrenyen les espatles i augmenta la pelvis; els ossos es tornen fràgils...

Però, a més, hi ha quelcom que no es veu directament: el cor va perdent les facultats d'adaptació; la circulació cerebral es fa més lenta; les venes perden elasticitat i la tensió sanguínia augmenta; la caixa toràtica torna rígida; els nervis transmeten més lentament i les reaccions són més lentes... a nivell dels òrgans de reproducció sexual també es presenten modificacions, obviament més radicals en el cas de la dona per mor de la menopàusia i més lleugeres en el cas de l'home, que gairebé es limiten a una erecció més lenta i una detumescència més ràpida.

I aquesta teringa "d'aspectes negatius"(?) sens dubte es podria allargar molt més, però tampoc no es tracta d'ésser derrotistes, car, ¿fins a quin punt afecten "la vida"? ¿No podríem fer una teringa tant o més llarga per descriure els canvis que es donen entre els 14 i els 18 anys? ¿O entre els 18 i els 30?

Amb tot i amb això, també s'ha de comptar amb tot un altre ventall de factors que tenen incidència directa sobre el procés biològic. "És jove però està molt espatllat", diu la gent que parla d'un que ha hagut de fer molta feina pesada. En aquest cas, l'adagi popular també mostra la incidència de factors com "comoditats", "bona vida", "vivenda confortable"... sobre l'envelliment que, també té els seus avantatges.

3.- Aspectes importants

Alguns processos sensorials són importants. És a dir, hi ha determinats canvis que sí poden incidir directament sobre la variable "vida".

Tots coneixem el problema de la "vista cansada", provocada per la pèrdua d'elasticitat de les lents. També hi ha una reducció de la nineta, amb la conseqüent disminució de la quantitat de llum que arriba a la retina. I també minva la capacitat d'adaptació als canvis de llum.

Un altre problema seriós és el de la sordera, car afecta directament a la comunicació i, en el pitjor dels cassos, a l'autosuficiència -pot conduir un sord?-.

I si bé, en els cassos esmentats, la ciència actual aporta solucions més o manco definitives, voldria assenyalar altres processos sensorials no gens cuidats; tal és el cas del gust i de l'olfacte. Les mancances en aquests camps no solament afecten en el plaer del menjar i altres experiències, sinó que també poden incidir sobre el coneixement d'aliments passats i sobre l'abús de condiments -per exemple, la sal- aspecte que sempre comporta els seus perills.

Sembla ésser que, amb l'edat, també minven el dolor i la sensibilitat en el palmell de la mà i en els peus, però augmenten els rodaments de cap ("Vértigo", que en deim ara).

Potser, de tots els canvis que es produeixen, el que, com veurem, tindrà més transcendència és el que fa referència a la psicomotricitat, els decrements en l'actuació psicomotora. En aquest aspecte Botwinich -citada per Kalish- arriba a les següents conclusions:

- El temps de reacció de les persones majors és més lent que no el de les persones joves.
- Això és independent de la modalitat sensorial que rep i processa la informació.
- Aquest ententiment pot afectar les tasques necessàries de la vida.

La darrera afirmació aiximateix és dura, però també cal assenyalar que s'estableixen, inconscientment, uns processos compensatoris que fan que, la tasa d'accidents personals i industrials mostrin molt poc o cap canvi amb l'edat.

D - ASPECTES PSICOLÒGICS

1.- No tothom pensa igual

Repasant el que està escrit i a l'abast, hom ben aviat se n'adona de que no tothom pensa igual. Així, alguns -com Bize i Vallier- parlen "d'envelliment mental" referint-se a una pèrdua o minva de facultats que les darreres investigacions assenyalen que això no és del tot cert.

Aiximateix, Lehman, en una coneguda investigació assenjala l'edat en la qual les persones ofereixen una major contribució creativa en els diferents camps on, malgrat les variacions, la majoria d'aportacions se situen en la joventut en detriment de la vellesa. Però tot s'ha d'agafar amb pinces, car, de banda possibles discussions a l'entorn del terme "creativitat" -no és creació una nova manera de defensar els raïms de les abelles?-, també cal assenyalar que la majoria dels bons científics i artistes estableixen nous descobriments quan són joves, però després desenvolupen les necessàries implicacions de tals descobriments. És a dir, a l'hora de valorar el "bagatge creatiu total" no se situa, precisament, en la joventut.

De totes maneres no ens hem de perdre en discutibles divagacions, sinó anar a les darreres aportacions que, potser se superaran, però, ara per ara, són les més fiables.

2.- Les darreres aportacions

És obvi que la gent normal atribueix a la vellesa molts de "problemes" que res tenen a veure amb ella.

Un dels trets més característics és, potser, la pèrdua de memòria; expressions referencials en trobaríem a balquena. Però cert és que estudis de laboratori han demostrat

que la memòria mostra molt poc decrement amb l'edat. Només quan hi ha interferències es dona el decrement.

De l'aprenentatge en parlaré quan tracti els aspectes educatius, però sembla ésser que la capacitat d'aprendre tampoc no minva.

I quan a la capacitat verbal val a dir que declina molt menys que l'actuació psicomotora.

Sens dubte l'aportació més interessant és la de Lehr, al assenyalar que l'edat no és més que un altre dels múltiples factors determinants de la capacitat i rendiment intel·lectual.

A nivell comparatiu, és interessant observar les variacions de determinats aspectes sobre la "intel·ligència general":

Edat cronològica	4-4'5%
Salut	8-10%
Formació escolar	19%
Professió	20%

És a dir, el número d'anys de vida d'una persona no és un factor determinant de la capacitat de rendiment mental. Altres aspectes com la formació escolar, la professió amb les possibilitats inherents d'entrenament mental i la salut, són molt més importants que no l'edat.

En tot cas, un factor determinant és la rapidesa, punt on es poden situar gran part dels errors d'investigació. Rapidesa que es perd per mor dels aspectes biològics assenyalats anteriorment. Si el factor temps no es considera, no es poden establir diferències entre vells i joves a nivell de rendiment intel·lectual.

Untema espinós és el relatiu al caràcter; a la constància o variabilitat dels trets de la personalitat, car les investigacions no ho deixen clar del tot.

Una cosa es dona com a certa: les diferències que es donen entre individus d'un mateix grup d'edat són més significatives que les que es donen entre grups distints. Amb paraules de Lehr "La situació total de la vida (en els seus aspectes biogràfics i socials) sembla exercir una influència molt més decisiva que l'edat cronològica, respecte a les modificacions de la personalitat".

Lligat als aspectes psicològics hi ha, també, una cosa fonamental: l'acceptació personal de la vellesa o la manera en que la perso-

.../...

na assumeix aquesta època que anomenam vellesa.

És un aspecte que pot definir la passivitat o l'acció, la recerca d'una realització personal o el deixar-se dur perquè "tot ja està fet", el desig i l'esperança o l'abandó i la recerca de subterfugis de molt diversa índole. Però... potser més pes hi tenen encara els aspectes socials que començarem seguidament.

En definitiva, com assenyala el Dr. Gómez, "No s'envelleix tan sols biològicament. A les modificacions biològiques, siguin quals siguin les causes, s'hi uneixen íntimament unes modificacions de tipus social. Unes i altres es donen a la vegada, conjuntament i actuaran sobre cada persona en particular, afectant-la tant en la seva manera d'ésser com en la forma d'enfrontar-se a la nova situació". Al cap i a là fi, la vida, el desenvolupament s'ha d'entendre com un procés "total" -on intervenen multitud de factors i interrelacions- al llarg de tota la vida.

Guillem Pont

COOPERACIÓ

Conservar i restaurar els nostres monuments és necessari, perquè ens parles del passat, de les nostres tradicions i de la nostra cultura. Millorar les construccions, carreteres, carreus, instal·lacions, i fer-ne de noves és necessari, perquè representem el nostre present. El Consell Insular de

Mallorca ha fet molt en aquest sentit. Amb l'actuació sobre la xarxa de camins del Consell, que engloba un total de 207 km., dels 2.300 existents a Mallorca, que ha significat la realització de 138 projectes amb una

inversió de 852 milions. El Consell fa possibles les aspiracions de tots els municipis de comptar amb una infraestructura de servei bàsic. Amb aquest objectiu ha elaborat els Plans d'Obres i Serveis que han suposat 95 obres hidràuliques, 149 obres de carreteres i camins, 185 d'urbanització, 64 d'enllumenat i 44 de millora, restauració i remodelació d'edifici

publics, amb una inversió total de 3.700 milions de pessetes en quatre anys. Els resultats, evidentment satisfactoris, estan avui a la vista.

BON CONSELL, BONS RESULTATS.

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

Gloses

DAMA NORD (esperit)

¿Quina serà la teva sort,
ai, Dama Nord, Dama Nord?
Si tu xucles vents i núvols,
manes trombes i fiblons,
tornes la mar tempestiva,
jundes boires i fredors,
fas encendre foc al pastor,
despistes sa manada,
embulles els mariners
esborrant-los el seu port...
¿Quin fou el pecat que feres?
¿Qui et va fer tornar aquí?
No tens fesomia, però
tots ja saben bé qui ets.
Pensa que enc que no et veguin
saben cert tots que tu hi ets.
Com te veig, neixeren així?
Ets d'aire, d'aigua o de gel?
Ets núvol, granís o llamp?
És que tu ets tot açò?
Com és que no tens amigues
i tampoc no tens amics?
Si vingueres al món fou
per a guerrear al bon temps,
que de les teves derrotes
tothom les diu bonances,
per a tots tan estimades.
Ai, Dama Nord, Dama Nord!
Quina serà la teva sort?

Antoni Genovart
Novembre 86

Nota

La Comissió de Sanitat del Consell Insular de Mallorca ens ha fet arribar el fullet que adjuntam amb la revista d'aquest mes. Parla dels inconvenients del tabac i dona unes suggerències per intentar deixar de fumar.

Si ets fumador i tens un quartet d'hora, llegeix-te'l. Et pot ajudar.

SES MATANCES

Novembre, temps de matances.

Els porcs ja estan grassos i rabassuts, ja que s'han atapat tot l'estiu de figues seques (fruit el qual ens ha donat més d'un mal d'esquena).

Un temps les matances eren d'aquelles, d'aquelles, de les que se'n diuen de Pinyol Vermell! Constituïen una gran festa i com a tal era acollida amb molta alegria i il.lusió. La gent hi assistia amb ganes de fer feina, de riure i de passar-s'ho bé.

El dia abans es deixaven a punt tots els preparatius: la ditxosa banqueta, generalment d'alzina -que només es treia per aquells dies tan assenyalats i tot l'altre temps estava ben arraconada perquè no fes nosa-. Al mateix temps les madones entraven tions i estelles dintre de la cuina per tal de tenir el foc ben preparat. Els porquerets repassaven les ganives per l'esmoladora per deixar-les el tall d'allò més fi. I les fadrinetes tregien els grans ribells amb ganes d'esser omplits. I així ho deixaven tot preparat per quan arribàs l'hora de la veritat.

A l'horabaixa s'encenia un bon fogueró davant la possessió i s'armava una petita bulla, que l'endemà s'havien d'aixecar molt de matí per començar la tasca.

A l'hora d'anar a jeure l'amo donava un bon massatge a la madona perquè no li pegàs parrana a l'hora d'omplir sobrassades.

L'endemà, a trec d'alba, amb el cant del

gall com a despertador, tot eren llongs per baixar del llit, com més aviat millor!

Les mestresses ja s'havien posat el davantal matancer i els masclells s'havien arromangat per anar a cercar el porc. El treien, el fotien damunt la banqueta i l'amarraven ben fort: aquell per les cames de davant, l'altre per les de darrera i aquell tercer per les orelles o per on anàs millor. El porc ja podia grunyar i espolsar, que tanmateix l'acordador s'anava atracant al coll.

Amb el soroll, l'al.lotea s'havia despertat i ja començava a enrevoltar la banqueta, demanant, amb crits i renou, la petita i xistosa coa del porc.

Les gatoves enceses socarraven l'animal i després, amb un parell de poalades d'aigua, llevaven la resta del pèl que havia quedat. Aleshores l'investien amb les pedres toques i tots, frega que frega la pell de la porcada!

Després el matador el desxuiava i les madones començaven a preparar les banquetes plenes de fulles de col per fer els budells nets. Mentrestant les cuineres acabaven de preparar el berenar, que la gent ja es queixava de sentir "córrer rates" per la panxa. Quan tot estava a punt s'atapien d'un bon plat de sopes amb pebre coent, però hi deixaven un raconet pel llom acabat de tallar.

Després de la panxada es posaven a pastar les sobrassades i els butifarrons i preparaven la màquina d'omplir. La caldera bullia i esperava impacient l'arribada dels butifarrons i els camaiots. I mentre acabaven de cosir els budells, les sobrassades s'omplien, es cordaven i, ben untades, es penjaven dalt del sotil.

Entrada de fosca s'enllestia el sopar: arròs, aguiat de carn, pilotes i patates, quatre ametles torrades i sis o set bunyols. Panxa plena s'asseien enrevoltant el fogueró, treien guitarra, guitarró i ximbomba i començaven a sonar mentres els balladors es fermaven les espartenyas i "cametes donau-me!", a ballar jotes, copeos i mateixes tota la nit. Entre ball i ball sortia qualche joc verdet de la boca de qualcún que havia empinat massa el tassó.

Per desgràcia les matances ja no són el que eren, com tot i la gent ja les considera una tasca pesada en lloc d'una bulla. Però heu de pensar i creure que no hi ha bones sobrassades sense unes bones matances, no ho perdeu mai de vista!

En Francesc Humbert -en Xesc-, com tothom sap, és un llorençí que va néixer ara fa 42 anys a Sa Fontpella i que duu la responsalia dels temps de la banda del llevant a la televisió.

-Xesc, des de quan tens aquesta afició?

-D'ençà que era al.lot petit i vivia a foravila. Crec que això va influir perquè m'interessàs més. Però sa questió és que m'agrada i ho vaig cultivant des de fa molt de temps.

-Quants d'anys fa que reculls dades sobre es temps?

-Una vintena, sobretot de sa quantitat de pluja.

-Vols dir que fa vint anys que dónes informació a Ciutat?

-No. D'això de Palma just fa dos anys que funciona. Va començar a rel de s'inundació de sa gasolinera, quan se'n temeren que jo duia lo d'es temps i pensaren que per ventura tendria dades importants sobre ses brusques.

-I d'on ho has après? Vares tenir qualche mestre, qualcú de sa família o algun conegut que t'aficàs dins es tema?

-Sa major part de lo que sé ho he après de llibres que jo mateix em comprava, perquè de sa família he estat es primer que ha

duit aquest trull. Un d'es llibres que tenc més gelosos i que més m'han ajudat ha estat "El tiempo es noticia", de Mariano Medina, que el me va dedicar personalment. Pensa si em devia agradar que qualche vespre davallava an es poble amb sa "vespa" just per veure "El hombre del tiempo" an es telediari!

-I es teus fills, han hereditat aquesta afició?

-No massa. Ells ja han nascut dins un altre ambient més tancat i mai no han tengut sa preocupació de si se banyava s'anyada. Però encara els podria pegar sa brusca... A vegades...

-Quins instruments vares tenir quan començares. Els feies tu?

-En es principi, abans de poder-me comprar res, jo mateix mirava de fer-me'n: baròmetres, termòmetres... encara que em solia sortir poca cosa. S'únic que m'anava bé era s'higròmetre, per midar s'humitat, que estava fet amb una cerra de mula ben tensada.

Després munpare, me'n record molt bé, l'any 64, per 2850 pts. em va comprar un baròmetre que encara tenc a ca-nostre, i més tard vengueren una veleta feta meva i un termòmetre senzillet.

-I ara, després d'aquests anys, deus tenir qualche cosa més, o no?

-Clar! Per part meva hi he afegit varies coses i per part d'es Centre Zonal de Palma també: dos pluviòmetres, un pluviògraf, que deixa marcada s'hora que ha plogut i sa quantitat de litres, un anemòmetre-veleta, que sense sortir defora i a través d'indicadors electrònics puc veure sa direcció i sa velocitat d'es vent i termos de màximes i mínimes, a més d'es de temperatura normal.

-Amb tants d'aparells no et deu mancar gaire cosa?

-Sí, sempre hi manques coses, Mare de Déu! Em manca una garita meteorològica per tenir es termòmetres i altres instruments oficials, com es que hi ha a s'escola, a més d'un anemògraf, que mideix el vent a hores concretes.

-A partir de quan t'encarregues de forma oficial?

-Es primer càrrec oficial va esser, com ja t'havia dit, fa dos anys, quan hi va haver s'inundació.

-Tu que ets un homo entès en núvols i vent ¿quan els te mires, veus lo mateix que s'altra gent?

-A jo cada un m'indica una cosa diferent. Vénen a ser com ses persones, n'hi ha de rabiosos, de tranquils... Cada nigul té un caràcter propi: n'hi ha que serveixen per fer

ombra i d'altres que fa por estar-hi davall. A la vista i de lluny ja es pot dir si duran aigua o si no arribaran.

-Passem a un altre tema. ¿Te pareix que Sant Llorenç té unes característiques molt assenyalades en relació a la resta de s'illa?

-No. Més o manco se podria dir que és un terme mig'entre ses temperatures i ses pluges de Mallorca.

-A s'anterior pregunta te l'hem feta per sobre com punyetes ha arribat un poblet com Sant Llorenç a ser anomenat cada dia p'les segon canal de sa televisió!

-Bé, això va ser perquè jo era un corresponsal de Palma. Ells mateixos m'aficaren a sa televisió sense temer-me'n. Un dia cridaren d'es Centre Zonal i em digueren que estaven cercant col.laboradors per donar informació diària a sa televisió i jo, com que això m'agrada, no m'ho vaig pensar dues vegades.

-I ara, com funciona?

-És molt senzill. Cada horabaixa, de di lluns a divendres, em criden des de televisió i jo els don ses temperatures i sa pluja.

-Deus cobrar qualche cosa per fer això...

-Tenc una petita paga simbòlica, però em dóna més satisfacció haver escampat es nom de Sant Llorenç per ses Illes, p'es Països Catalans i fins i tot Andorra. De Sant Llorenç abans no se'n parlava i ara se'n parla un poc. I això sempre et dóna un poc de popularitat, no és ver?

-Per donar s'informació, xerres personalment amb so locutor o hi ha qualcú que se'n cuida?

-No, jo xerr directament amb en Toni Mestres, aquest jovenell que veim cada dia a les 8 per sa segona cadena. Fotem unes bones xerrades i ell ja m'avisa de lo que s'espera per demà. Per cert, quan començarem no sabia pronunciar molt bé es nom d'es nostre poble i li ho vaig haver d'ensenyar fent-li repetir moltes vegades.

-I tu què trobes, que encerten o que s'equivoques, en general?

-Jo trob que endevinen més de sa meitat de ses vegades. Molta gent pensa que s'equivoquen o que una bufada de vent se n'ho ha duit tot, però no és així. N'hi ha que no veuen que es front anunciat mos travessa i que pot passar sense ser actiu, de manera que sembli que no ha passat.

-Si algú, en un moment determinat vol sobre més coses d'es temps que s'espera, ¿hi ha qualche servei complementari, a més de sa premsa, sa ràdio i sa televisió?

-Sí. Està bastant ben muntat. A Ciutat

mateix, cridant an es 403611 i a través d'un contestador automàtic podem sobre s'informació tant terrestre com marítima, i marcant passades les tres d'es capvespre tenim informació de ses 48 hores següents. És un servei gratuït de metereologia.

-També hi col.labores des d'aquí?

-Sí. Si s'espera alguna cosa especial per a Sant Llorenç també surt en es bolletí informatiu.

-Es centre de Palma, és molt gran? Hi treballa molta gent?

-Una vintena de persones, en tres torns. Hi fan feina nit i dia. Compta amb uns aparells bastant avançats, per fotografies d'es satèlits, etc, a més de ses eines més corrents. Jo hi he estat dues vegades i m'han atès molt bé sempre. Crec que deu esser un d'es millors d'es territori espanyol.

-Hi ha molta gent, com tu, que doni informació a Ciutat?

-Som un centenar, repartit per totes ses Balears. A més es Centre edita mensualment un bolletí que reben tots es corresponsals.

-I per acabar, ¿què opines tu sobre s'influència que pugui tenir es temps sobre es comportament de cada individu?

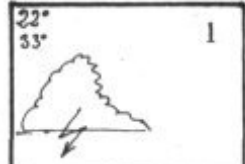
.../...

El temps

SETEMBRE

per XESC UMBERT

20° 30°	2	31° 32°	3	19° 31°	4
				9 L/m ² 	
30° 31°	5	22° 29°	6	18° 33°	7
18° 33°	8	17° 30°	9	20° 32°	10
18° 31°	11	18° 32°	12	17° 32°	13
17° 32°	14	17° 33°	15	16° mínima 33°	16
34° màxima 17°	17	16° mínima 32°	18	17° 31°	19
18° 32°	20	18° 33°	21	34° màxima 18°	22
34° màxima 19°	23	19° 32°	24	21° 32°	25
20° 32°	26	21° 33°	27	20° 28°	28
19° 35°	29	18° 21°	30		31
22,5 L/m ²		13,1 L/m ²			

-No crec que sigui sa persona més indicada per parlar-ne, però hi ha coses ben lògiques i que qualsevol dia podem comprovar: es dies d'humitat, és a dir, quan ha d'arribar un front fred i baixa sa pressió o quan fa molta calor, sa majoria de ses persones tenen tendència a empitjorar. En canvi si és un dia sec o assolellat, amb sa pressió més alta i amb poca humitat, sa gent està com a més alegre i desenfadada. Però això són coses de gent amb estudis i no d'un foraviler com jo.

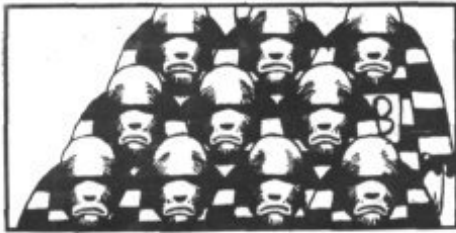
-Enyores fora-vila?

-Enyor sa tranquil·litat que tenia i sa vista d'es núvols i d'es paisatges naturals.

Aina Simonet i Rafel Umbert

AUTOESCOLA
CARDASSAR

major, 22

Segons es Diari de Mallorca de dia 11 d'octubre, si a Sant Llorenç construïen tot lo que poden construir passariem a tenir 89.500 habitants, amb un creixement d'es 2.264%.

Si bé és probable que mai no arribem an aquesta xifra, com diu s'autor de s'article, lo que és ben cert és que és aquesta sa filosofia urbanística que amara es nostros plans d'ordenació.

¿Que no trobau que ja n'hi ha prou?

Un de sa televisiò em va fer reparar amb so fet de que quan noltros érem joves tenièm, com deim a un altre lloc d'aquesta mateixa revista, pósters del "Che" o de Gandhi penjats per ses parets, mentres que es joves d'ara hi posen cotxes de carreres, motos o moneies assegudes a un excusat. Com bé deia en Dylan, es temps estan canviant.

Quan en Toni Cuc va voler explicar es seu vot favorable a s'urbanització de diversos polígons i en Falera li va enflocar, riguent, que no vota-va igual quan estava a s'oposició, vaig pensar, il.lusionat, que a la fi reviscolava es debat dins La Sala, que de ses eleccions ençà es plens eren més avorrts que un enterro.

Però es batle, temerós de que s'armàs una brega de galls dins es ple, va tallar d'arrel sa discussió, matant abans de néixer una confrontació que prometia esser de lo més interessant.

Llàstima!

És ben evident que s'Escola de Música no sona de cap manera. Sinó ¿d'on treu cap que ses classes de solfa les organitzi sa Banda -una entitat privada- en lloc de s'Escola, que és pública, si és s'Ajuntament es qui paga ses 70.000 ptes. mensuals an es professor?

Ara surten a llum ses deficiències d'un reglament mal fet, que deixa gairebé tot es pès organitzatiu damunt es President de Cultura, sense mirar si li agrada o no sa música, en lloc de deixar-lo en mans d'es representants de ses entitats musicals, que aquests sí que tenen afició.

Ja ho digüerem a sa revista d'es novembre de l'any passat -pàg. 15-. Es temps, per desgràcia, mos ha donat sa raó.

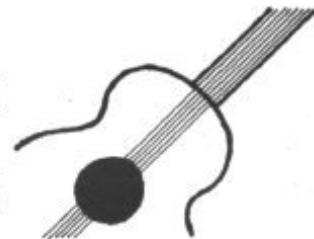
Per sortir an es pas d'es rumors que en aquest sentit han corregut, comunicam an ets accionistes de Flor de Card que poden romandre ben tranquils, que sa baixada d'es dólar i de sa majoria de ses Bosses -amb perdó de tot el món, si ha afectat gens ses nostres accions ha estat per fer-les enfilar encara més.

I això que n'hi ha que ja fa estona que en cerquen fins i tot davall ses pedres i no hi ha manera de trobar-ne cap!

I és que Flor de Card és molt Flor de Card!

Amb un grosser intent de vilipendiar s'imatge d'en Toni Cuc, sa vespra de ses Verges una partida d'al.lotes anaren a fer-li una serenata a les dues de sa matinada.

Posats en contacte amb ell per aclarir sa qüestió, mos va jurar i perjurar que no hi havia motiu, que ja feia molts d'anys que no feia festa en una data tan assenyalada.

Ses manifestacions, al.lots, tampoc ja no són lo que eren.

Ara les organitza s'Ajuntament, en fan crides i et conviden personalment, tenen es papers ben estirats, hi ha servei d'orde, emissores de F.M. que ho controlen tot i en acabar just se llegeix un paper!

No em digueu que s'assemblin gens a ses d'abans!

Però, tot sigui per s'Hospital de Manacor!

Josep Cortès

-1883-

26 de juny.- A proposta del Sr. Francesc Riera, Tinent de Batle, s'acorda que s'obligui a Joan Frau i Oliver a atorgar escritura pública de venda del terreny que va alienar a aquest Ajuntament davant l'església oratori de Sant Antoni i que està dedicat a plaça pública.

10 de juliol.- Per a portar a terme, a Sant Llorenç i Son Carrió, els serveis propis d'aquests llocs, quedaren elegits regidors per al primer Damià Mesquida i Galmés, Domingo Femenias i Rosselló i Bartomeu Umbert i per al segon Antoni Santandreu. Segueixen, per tant, com a encarregats municipals el Sr. Mesquida, de Sant Llorenç i el Sr. Santandreu, de Son Carrió.

29 de juliol.- El metge Guillem Rosselló renuncia al càrrec de repartidor de consums per tenir contracte de metge titular.

A proposta de Damià Mesquida considera que basta el sou del guàrdia municipal de Sant Llorenç i aquest no és modificat.

31 de juliol.- S'acorda pagar a:

- Miquel Vaquer, 338'25 pts. pel treball i materials que com a picapedrer té avançats en la construcció d'un cobertís en el pou públic de Sant Llorenç.
- Bartomeu Umbert, 315'75 pts. pel que té avançat com a fuster en el mateix pou.
- Id, 5'26 per mànecs de les eines dels caminers de Sant Llorenç.
- Id. 19'09 per la reparació de poals, cordes noves i altres ormejos necessaris per al servei dels pous públics.
- Pere Antoni Sancho, ferrer, 22'02 pts. per a reparació d'eines.

12 d'agost.- Guillem Bauçà i Sard, amb la seva família, ha passat a viure a la Colònia de Sant Pere.

En aquests anys foren algunes les famílies que fugiren del poble a causa dels consums, atrets pels avantatges fiscals de la Llei de Colònies Agrícoles.

19 d'agost.- S'autoritza per unanimitat al Sr. Antoni Santandreu per a que s'encarregui de fer construir un rellotge públic de sol a Son Carrió.

2 de setembre.- Entre els pagaments acordats hi ha el de 16'23 pts. al vicari de Sant Llorenç per la festa patronal.

Item 36 pts. a Antoni Santandreu per la compra i materials emprats en la col·locació de tres piques per rentar i abeurar els animals a Son Carrió.

7 d'octubre.- A proposta del Sr. Antoni Santandreu s'acorda procedir a la numeració dels carrers de Son Carrió, així com a les cases de possessió del seu terme.

-1884-

9 de gener.- L'Ajuntament desestima el recurs en contra de l'eixamplament del camí de Son Carrió. El regidor Miquel Domenge, com té per costum, vota en contra de la majoria.

28 de gener.- Els regidors de Sant Llorenç proposen a l'Ajuntament, el qual accepta la proposta, que Joan Andreu Llull sigui el fosser de Sant Llorenç. Cobrarà 150 pts. cada any i començarà avui mateix.

L'Ajuntament pagarà 5 pts. mensuals, per espai d'any i mig, a la dida de Miquel Caldentey, fill bessó de Bartomeu i Isabel Nadal, tots ells de Sant Llorenç.

S'aproven els plans de les fatxades que Jaume Sales i Llorenç Mesquida volen construir al carrer Ordines.

2 de febrer.- Acord de pagar 37'50 pts. a Jaume Capó per jornal i materials emprats en la construcció i col·locació d'un rellotge de sol i numeració de cases i possessions a Son Carrió.

20 d'agost.- El Sr. Santandreu denuncia que s'està establint Sa Gruta sense que a La Sala s'hi hagin presentat els plans.

14 d'octubre.- A la vista del dèficit que havia anunciat el batle a la sessió del passat 8 d'octubre, el regidor Pere Muntaner proposa una comissió "para que el presupuesto se escatime todo lo posible, aún a costa de los mismos servicios municipales". Vet-aquí les rebaixes que afecten a Sant Llorenç i Son Carrió:

- No adjudicar al plaça de saig a Sant Llorenç.
- Baixar el sou al saig de Son Carrió i deixar-lo reduït al de simple oficial.
- Suspendre quatre places de guarda-carrers, una a Sant Llorenç i l'altra comú entre aquest i Son Carrió.
- Suspendre dues places de caminers a Sant

Llorenç i una a Son Carrió, i baixar mig velló diari a les restants.

-1885-

10 de març.- Llorenç Caldentey, regidor, diu que com a vocal de la Junta Local de Primera Ensenyança, té l'encàrrec de l'Inspector que ha visitat Son Carrió de sol·licitar la creació d'una escola per a nins i una altra per a nines. Tothom hi està d'acord.

27 d'abril.- Expedient sobre la segregació de Sant Llorenç.

Reunit l'Ajuntament en sessió ordinària baix de la presidència del Tinent de Batle Antoni Pastor Vallespir "diose cuenta de una instancia suscrita por D. Mateo Lliteras pidiendo se librasen ciertas certificaciones y se emitiera el informe en el expediente sobre segregación del lugar de San Lorenzo y para emitir dictamen sobre este complejo asunto nombrose una comisión compuesta de los señores Ribot, Muntaner y Umbert votando los señores Domenge Truyol Segura y

Aguiló para que antes se consultara a la Diputación Provincial sobre la forma en que debían librarse las certificaciones".

13 de maig.- L'Ajuntament sap de la creació de dues escoles noves a Son Carrió i acorda que la Junta Municipal d'Ensenyança indiqui el que han de cobrar els mestres.

13 de juny.- Aproven el pla de la façana de la casa de Mateu Salas Llodrà, al carrer Ordines de Sant Llorenç.

17 de juny.- El regidor Bartomeu Umbert demana que a Sant Llorenç s'augmenti la plantilla amb un peó veïnal. Acorden dir-ho a la Comissió de Pressuposts. Si es dóna el cas, el càrrec serà per Bartomeu Llinàs Plannisi.

El Sr. Umbert demana que s'activi l'expedient per a la segregació de Sant Llorenç. Li ho prometen.

Rafel Ferrer Massanet

LIMPIEZAS URBANAS DE MALLORCA,

CONCESSIONARI DEL SERVEI DE RECOLLIDA I ELIMINACIÓ DELS FEMS DEL TERME MUNICIPAL DE SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

ANUNCIA

LA POSADA EN SERVEI, EN ATENCIÓ A L'USUARI EN GENERAL, DE LA RECOLLIDA TOTALMENT GRATUITA DELS OBJECTES VOLUMINOSOS EN DESÚS.

PER A CONCERTAR AQUEST SERVEI ES PREGA QUE TELEFONIN PRÈVIAMENT AL Nº 553301, INDICANT NOM, ADREÇA I RELACIÓ DELS OBJECTES A RECOLLIR.

EL SERVEI TENDRÀ LLOC EL PRIMER DIMARTS DE CADA MES.

ria feta de trocs i branques, i per impermeabilitzar-les fang argilós. És molt possible que la coberta estàs aguantada per dues o tres columnes de troncs d'arbres i que degut a aquest tipus de cobertura no fos necessari el dintell, element que no apareix a cap jaciment d'aquest tipus.

El navetiforme es presenta aïllat o formant petits nuclis.

SON MILANA (Navetiforme)

M.C.I.M. 21-8-H

I.M.P.P. -

(N-02-IN)

ELS NAVETIFORMES

Són les construccions típiques del pre-talarià final (1500-1300 a J.C.), és a dir, construccions ciclòpies. Habitat en navetiformes, enterraments en coves artificials de moltes cambres, grans comunitats agrícoles, increment del material metàl·lic, braceroles, adorns d'ossos i ceràmica llissa.

Són construccions en forma de ferradura allargada, els elements bàsics de les quals són: entrada, cambra i absis de mig punt; altes vegades l'absis és apuntat i hi apareix un tercer element que és el corredor o petita antecambra que uneix el portal amb la cambra principal.

A partir del prototipus bàsic en forma de ferradura allargada, cal distingir dues variants essencials:

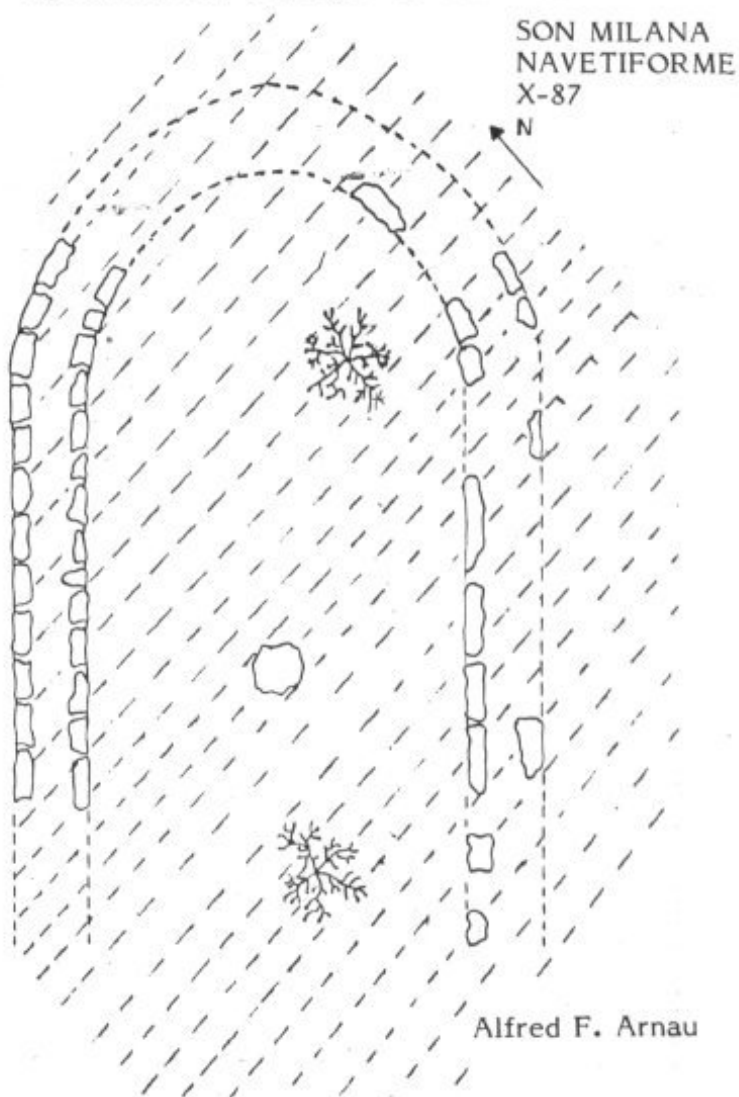
- 1.- Els murs van en disposició paral·lela rematant la seva part posterior amb un absis semicircular, lleugerament apuntat.
- 2.- Els murs tenen una direcció convergent per formar l'entrada, que ve donada per l'estrangulament de la cambra. Aquests exemplars no solien tenir corredor i l'absis és gairebé sempre apuntat.

Pel que respecta a la tècnica constructiva, cal dir que és purament ciclòpia, els seus murs estan formats per un doble parament compost per una primera filada de blocs poligonals de forma irregular, però ben encaixats, els quals es recolzen a un sòcol de pedres planes. Els blocs de damunt són més petits.

Per desgràcia no tenim elements de judici suficients per dir com era la coberta, degut a l'estat ruïnós en què es troben tots ells. Es pot suposar, emperò, que la coberta esta-

Situació

Damunt un turó i abrigat per una muntanyeta dins els terrenys de Son Milana i no

gaire enfora de les cases, quasibé just darrera.

Accés

A un quilòmetre i mig de la carretera de Sant Llorenç a Artà hi ha un camí rural a l'esquerra. Després d'un centenar de metres s'ha de deixar el cotxe i a peu, pel mateix camí, arribam a les cases de Son Milana. Travessant una petita extensió de terra cultivada topam amb el navetiforme.

Descripció

Restes d'una construcció navetiforme que conserva únicament el repeu, format per blocs molt grossos i assentats verticalment.

El mur de la part dreta ha desaparegut parcialment, així com la part de l'absis, que seria, segons indica la direcció del mur conservat, lleugerament apuntat.

La cambra és avui terreny de sembradís, restant esbandits i nets els murs de l'esquerra, els quals conserven el parament extern i intern, mentres que el de la dreta només conserva qualche bloc de l'intern i algun, molt dispers, de l'extern.

A la zona de l'entrada no veim restes d'antecambra ni tampoc els murs sofreixen aquest espècie d'estrangolament per formar l'entrada característica d'alguns navetiformes de l'illa. Pel contrari, els murs segueixen una direcció paral·lela.

Els restes conservats avui tenen unes mides de: 14'62 m. de llargària i 6 m. d'amplària; els murs tenen una gruixa mitja de 2

m. Això ens dóna un espai útil d'habitatge de 12'62 m. de llargària per 4 m. d'amplària. Cal dir que dintre la cambra s'hi troba el basament del que suposam que fou la foganya.

Malgrat l'avançat estat de destrucció en què es troba el present jaciment, és molt possible que els seus nivells fèrtils es trobin intactes, com ha succeït a altres navetiformes de l'illa.

Ceràmica

La ceràmica de superfície que ha comparegut són dos trossets, però suficients per poder determinar-ne l'època, ja que són de ceràmica llissa, característiques del pre-talaiòtic final.

BIBLIOGRAFIA

Guerrero Ayuso, Víctor (Los núcleos Arqueológicos de Calvià).

Roselló Bordoy, Guillem (Las navetas de Mallorca).

Mascaró Passarius, J. (Prehistoria de las Baleares).

Doria, Marc (Les monuments ciclopèens des Iles Balears).

(El meu agraïment a Maria Bel Pont i Pere Mas, sense la col.laboració dels quals no hagués estat possible fer el present estudi).

Alfred F. Arnau

Ceràmica del període pre-talaiòtic II (del 1000 al 800 a d.C) trobada a Lluccamar els anys 40. Col.lecció Jordi Pont. Fotografia de Josep Cortès.

DELS FONERS (II)

Amb l'arribada de la filla de la matinada començà Morfeu a abandonar els nostres vaixells i quan vaig sortir a coberta tot el meu cos va romandre esglaiat al contemplar l'hermosura d'aquelles terres. Em creia que era Xauxa de qualque fat o que els meus ulls veien el que no hi havia. Allò semblava la casella de qualque déu.

Els oracles eren propicis i el regne de Neptú estava en calma; la quàdriga d'Apol·lo començava lentament a caminar i cap fúria no es veia aprop. Havia arribat el moment, en nom del "Senatus Populusque Romanus" de prendre possessió d'aquelles terres.

Terra de Balearius, orgullosa i altiva, ciclòpia i hereva dels déus, mare d'estrany mercenaris, cobdiciada sempre pels fenicis, port dels grecs, bressol d'Aníbal i ara seria colònia romana.

Allà lluny, uns homes quasi despallats feien voltejar les fones de forma amenaçant. M'hagués agradat poder conversar amb els foners i dir-los que m'ensenyassin i contassin coses de la seva vida i aprendre d'ells, però la primera calabruixada de pedres ja ens va esser damunt. La destrossa fou molt grossa, legionaris morts, els vaixells plens d'estelles i les veles rompudes. Quan vérem aquell desastre entenguérem tot d'una el que d'ells ens havien contat, els braus guerrers que eren.

Aleshores afegírem moltes pells de cabra i bou fins a fer un gran llençol, i aquest, ben estirat, seria la nostra defensa. Així fou i quan començà la segona calabruixada els seus bàleos, topant amb la ben tensada pell, rebotien cap a ells o sinó, almanco, protegien els vaixells i es menjaven el cop com una soca d'arbre. D'aquesta manera vàrem poder avançar en forma de tortuga i, a força de sang i suor, poc a poc trencàrem les defenses dels balearics. A la posta del sol havíem guanyat la batalla i tot eren morts, ferits i laments o crits de victòria.

De dintre el vaixell vèiem la platja tota sembrada de fogueteres que es reflectien dintre del mar balear, fent mil-i-una formes màgiques i cantant una estranya cançó, potser de dol o de plany per als foners que havien estat vençuts.

De fet semblava com si aquelles muntanyes plorassin i els déus, fets i demés donassin el seu condol amb silenci als darrers foners.

Però, jo que us admir i respet, us deman que la vostra llavor no mori, sinó que un dia

torneu a ser el gran poble valent i noble que sempre heu estat, perquè el que volsaltres deixau, mai ningú no ho sabrà tornar fer. Els fills de la mar i el sol es poden dormir, però mai no moriran. Jo us esper, valents foners.

Després va arribar la nit, que ho tapa tot amb el seu mantell negre i jo vaig caure dintre els braços de Morfeu.

Havien acabat els idus de juny.

Plini

Traducció lliure: Alfred F. Arnau

**CABRERA
PARC NACIONAL**

Des de fa anys nombroses i prestigioses entitats i institucions locals, estatals i internacionals, de caire cultural, polític, científic i social, reclamen la protecció estricta de l'arxipèlag de Cabrera, la supressió de les maniobres i la conversió en Parc Nacional marítimo-terrestre.

El GOB n'és una d'elles i per això convoca la manifestació dels dijous, 5 de novembre, a les 8 del vespre al passeig del Born, i et convida de tot cor a participar-hi, demanant-te que divulguis la convocatòria entre el teu cercle de familiars i amics.

Pensa que de l'èxit d'aquesta manifestació pot dependre el futur de Cabrera.

Es costum estès gairebé pertot arreu que els mitjans de comunicació dediquin una secció a recordar els esdeveniments més importants de les vides d'aquells personatges que, per una raó o l'altra, sobresortiren pardamunt la resta dels mortals. Una encertada iniciativa sense la qual és ben segur que passaríem sense tèmer-nos pel dia en què va néixer l'Honorable President Cañellas o la data exacta de l'aixecament de Simó Tort Ballester, amb les imprevisibles conseqüències que l'oblit podria comportar.

En aquests dies de calor i brusques ha tocat el torn a la mort del "Che" Guevara, que ja fa -Déu meu, com passa el temps!- vint anys que el mataren, i el fet m'ha reviscolat a la memòria una anècdota de quan el Club Card era el Club Card.

¿I què té que veure el "Che" Guevara amb el Club Card? es demanarà el lector, sorprès davant una possible relació entre el revolucionari per excel·lència i un tranquil poble de l'Illa de la Calma.

El "Che" com a persona, naturalment, no hi té res a veure, però com a símbol, sí. Resulta quan quan organitzarem el Club Card, la quadrilla de pollastrells amb idees revolucionàries "light" que dúiem el maneig, teníem, com tot jove ben criat, una serie de mites que marcaven més o manco el nord de la nostra tasca comunitària: Gandhi, Jesucrist, el "Che"... i cada un d'ells tenia, a un lloc preferent de la paret, el corresponent póster dibuixat, mal m'està dir-ho, per la mà del qui signa aquest escrit.

En aquell temps -que en dóna de voltes el món, eh?- les relacions amb la Corporació encara eren amistoses, si bé és veritat que aquesta amistat duraria manco que un xiclet a la porta d'una escola, i al torneig d'escacs que organitzarem hi participaren el batle i una partida de regidors. Si faig esment de que el seu paper en el torneig no fou tan bri-

llant com ells esperaven no és per fer-los quedar malament, sinó per arrodonir la contarella, que no és de bona criança encollonar-se'n dels qui no saben jugar gaire.

La qüestió, per no sortir-nos del tema, és que totes les partides es desenvoluparen -vos assegurar que ben per casualitat- just davall el póster del "Che", sense que cap dels conservadoríssims membres de la Corporació hi posàs cap emperò. ¿Que estaven tan embadalits amb la partida que perdien el món de vista? ¿Que no tenien ni punyetera idea de qui era el "Che"? Anau-ho a sebre! La qüestió és que no en parlaren ni poc ni molt.

Pocs dies després, a l'hora d'entrar en el local social del Club, situat, si ho recordeu, a la segona planta de l'Ajuntament, comprovarem, astorats, que el póster del "Che" havia desaparegut del seu lloc habitual. Després de tirar junta i plantejar diverses possibilitats arribarem a la conclusió de que algun admirador secret del revolucionari o de l'artista pintor se l'havia fet seu, i, enrabiats per la felonia, aferrarem al seu lloc un cartell que deia: "Aquí hi havia el "Che". El mos han robat".

El misteri, emperò, no durà gaire, ja que una setmana més tard, no em faceu dir per quin camí, ens assabentarem de tot l'assumpt: resulta que per necessitats burocràtiques o metabòliques, el secretari de l'Ajuntament, don Paco, que anava un poc més al dia -i no per pròpia experiència, creis-me- en assumptes revolucionaris internacionals, va pujar a la segona planta i m'afinà el póster del "Che". Ja m'imagin el rebumbori que degué armar al batle: "I què fa aquell comunista penjat a una paret de l'Ajuntament!? ¿I que no veus que si ve es governador mos treurà a tots defora? Fes-lo despertjar tot d'una!"

I el batle, davant l'esfereïdor panorama que se li presentava, no s'ho degué pensar dues vegades: va cridar en Pep Comís, al Cel sia, aleshores cap dels municipals de la vila, i li va ordenar que immediatament despenjàs la feresta imatge de les dependències municipals.

Com podeu suposar, el fet va provocar tanta lulea entre els membres del Club com el dia en què una parella de guàrdies civils va vigilar el nostre local tot el temps que un membre del GOB -avui parlamentari de la Comunitat Autònoma- va projectar unes diapositives sobre l'àguila peixetera.

Com canvien els temps, eh?

Josep Cortès

LA BANDA

En vista dels bons resultats que ha donat a altres indrets i preveient un final irremeiable si seguien pel mateix camí, el dia 5 d'octubre en Lluçia Sureda va presentar la dimissió com a director de la banda de música. D'aquesta manera deixava el camp lliure per a la contractació d'un professional que donàs un nou impuls a l'agrupació musical.

En Lluçia, que va iniciar el seu camí tocant un requinto a la banda llorencina a l'edat de nou anys, també va pertànyer a les de Manacor i Porreres. Va dirigir la nostra banda a començaments dels anys 60 -durant un any- i a partir de l'octubre de 1973 fins ara.

Sembla esser que ja s'ha contractat un nou director -valencià-, que vendrà dos pics per setmana amb l'encàrrec de començar des d'abaix, ensenyant solfeig als al.lots interessats.

LA DEPURADORA

Amb l'assistència del President del Govern de la Comunitat Autònoma, Gabriel Cañellas, el batle de Sant Llorenç, Bartomeu Pont i altres autoritats autonòmiques i locals, a més dels hotelers més destacats de la zona, va tenir lloc, el dia 14 d'octubre, la inauguració oficial de la depuradora de Sa Coma, que, com se sap, depura les aigües residuals de la costa llorencina.

Després que el President descobrís una placa commemorativa, els assistents a l'acte tengueren ocasió de visitar les instal.lacions,

que per lo vist són de les més modernes de l'illa.

Per arrodonir la festa, el Sr. Moll va convidar la comitiva a un dinar en el seu hotel, el Royal Mediterrani, el més gran i luxós de la zona del llevant de Mallorca.

MUSEU

A proposta de la Comissió de Cultura i en un ple extraordinari convocat a tal fi, el dia 8 d'octubre la Corporació va acordar, per unanimitat, la creació del Museu Arqueològic Municipal de Sant Llorenç des Cardassar, destinat a reunir, estudiar, conservar i exposar totes aquelles obres d'art, troballes arqueològiques i records històrics que puguin constituir el patrimoni cultural del poble.

El Museu estarà regit per un Patronat, els membres del qual seran: President -el President de la Comissió de Cultura-, un Director i vuit vocals, d'entre els quals s'elegirà un Secretari, un Tresorer i es distribuïran les tasques necessàries per al seu bon funcionament. Tots els càrrecs seran nomenats per la Corporació, tendran una duració de quatre anys i no rebran cap compensació econòmica per part de l'Ajuntament.

En el futur el Museu s'ubicarà a la Casa de Cultura, amb la resta d'associacions i entitats culturals del poble (biblioteca, sala d'exposicions i conferències, etc.), però mentrestant aquesta no estigui disponible l'Ajuntament acondicionarà un local provisional.

Flor de Card, en la mesura de les seves possibilitats, anirà publicant mensualment les dades dels jaciments arqueològics del terme municipal de Sant Llorenç, així com les fotografies de les peces que, a poc a poc, aniran formant part del Museu.

TRANSFORMADOR

Després de gairebé un any de fer nosa, a la fi, a mitjan mes passat varen començar les obres del nou transformador de vora el Pou Vell.

La ubicació no serà exactament la mateixa i s'espera que dins poques setmanes ja entri en funcionament, que entre la direcció prohibida i el

pont, la circulació s'havia posat d'allò més complicada.

Josep Cortès

HOSPITAL

Seguint una iniciativa de les quatre revistes manacorines de Premsa Forana, aquests dies s'ha mobilitzat la gent de la comarca per pressionar l'administració central perquè construeixi el segons hospital de la Seguretat Social a Manacor.

A tal fi, el dia 27 hi va haver una concentració al parc municipal de Manacor per explicar la situació i el 31 es va organitzar una manifestació a Ciutat.

Valguin aquestes retxes com a adhesió incondicional a la proposta.

JOIERIA FEMENIAS

LLISTES DE NOCES
OBJECTES DE REGAL

Carrer del Rector Pasqual, 8 * T. 569072

Demografia

NAIXAMENTS

A Sant Llorenç, el dia 17 d'agost, va néixer un nin que li posaren per nom Pedro Andrés. Són els seus pares en Bartomeu Santandreu i na Catalina Bauçà. Salut!

En Pedro Duran García, fill d'en Guillem i na Bàrbara, neix a Sant Llorenç el dia 13 d'agost. Enhorabona!

Na Maria Soler Llodrà filla d'en Joan i n'Antònia, neix a Sant Llorenç el dia 14 d'agost, Salut!

N'Eduard i en Miquel Fuster Aguilar, fills d'en Francisco i na Trinidad, neixen el dia 13 d'agost a Son Carrió. Salut!

També a Son Carrió neix, el dia 19 d'agost, n'Àngela García Martínez, filla de n'Àngel i n'Antònia. Enhorabona!

En Joan Mesquida Febrer neix a Sa Coma el dia 23, fill d'Antoni i Antònia. Salut!

Na Maria del Mar Nebot Puigròs, filla d'en Xerafi i na Francesca, neix el dia 30 d'agost a Sant Llorenç. Enhorabona!

Na Joana Maria Adrover Llinàs, filla d'en Bartomeu i na Catalina, neix a Sant Llorenç el dia 4 de setembre. Salut!

N'Ana Belén Calzado Ojeda, filla d'en Braulio i n'Ana Nieves, neix el dia 5 de setembre a Sa Coma. Salut!

N'Isabel Antònia Martí Sansó, filla d'en Bartomeu i na Petra, neix a Sant Llorenç el

6 de setembre. Enhorabona.

En Francisco David Riera Mc. Neely, fill d'en Mateu i n'Alma Alícia, neix el dia 8 de setembre a Cala Millor. Salut!

En Joan Sureda Artigues, fill d'en José i na Margalida, neix a Son Carrió el dia 27 de setembre. Salut!

Na Francesca Catalina Umbert Font, filla d'en Bartomeu i na Catalina, neix el dia 25 de setembre a Sant Llorenç. Enhorabona!

A Son Carrió neix en Bartolomé Rigo Genovart, fill d'en Mateu i na Bàrbara. Dia 2 d'octubre. Enhorabona!

Na Maria Magdalena Rosselló Salas, filla d'en Miquel i na Maria, neix dia 3 d'octubre a Sant Llorenç. Enhorabona!

En Rafel Genovart Melis neix dia 20 d'octubre, fill de Rafel i Margalida. Salut!

DEFUNCIONS

En Juan Muñoz Gil, casat, mor a Sant Llorenç a l'edat de 83 anys, el dia 26 de setembre. Al Cel sia.

NOCES

N'Antoni Pont Galmés i na Margalida Gayà es casen a Sant Llorenç el dia 12 d'octubre.

En Bartomeu Capó Grimalt i na Damiana Antònia Nicolau Juan es casen a Son Carrió el dia 12 d'octubre.

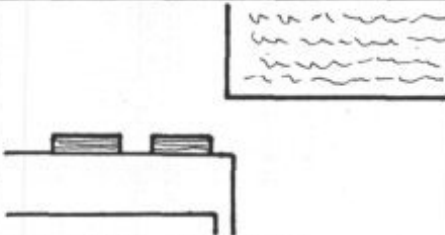

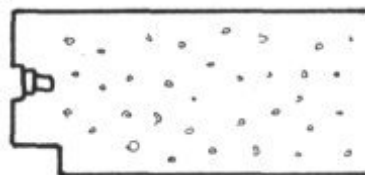

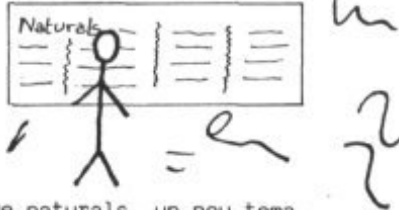
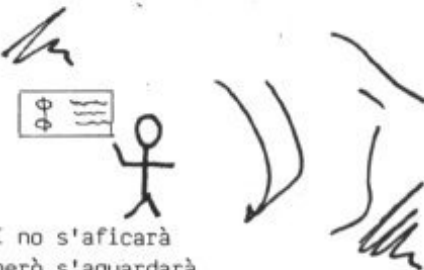
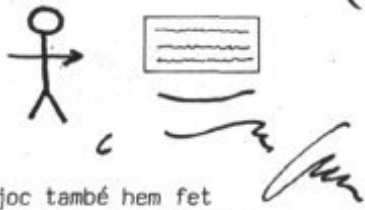
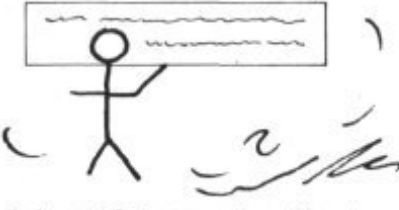
Enhorabona a les dues colles!

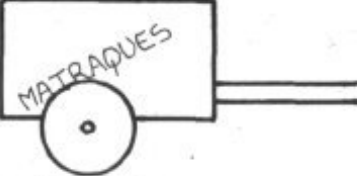
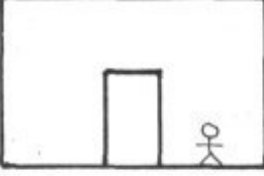
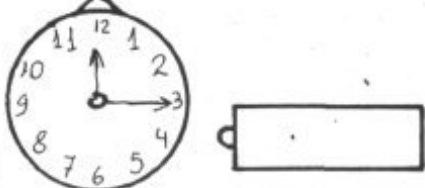

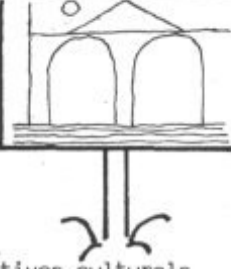

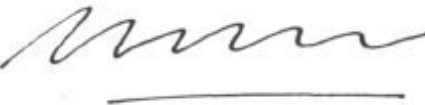

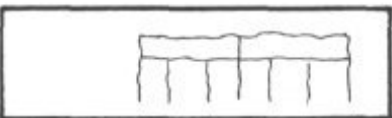

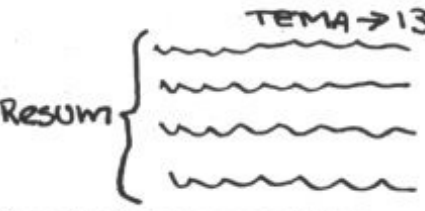

Maria Galmés

Tenim a continuació una sèrie d'auques que els al.lots de segona etapa fan. Aquests són de 8è, explicant el que es fa a la classe, cercant expressar la seva creativitat i utilitzant la llengua i el dibuix com a medi d'expressió i anant fent la història de cada dia.

Hem recollit un grapat d'elles amb el dibuix propi. Llàstima no poder exposar els colors (que tal volta eren més expressius). Però és una manera d'anar recordant coses que es fan, amb la crítica i sàtira pròpies dels al.lots de 13 i 14 anys.

Els de 8è

 <p>Hem entrat i hem triat delegat i subdelegat</p>	 <p>Enç han donat les normes sabent que per qualcú se'n van amb el vent</p>	 <p>L'esplai tots corrent i jugant i el temps passa volant</p>
 <p>A la classe d'anglès hem rigut xerrant l'anglès</p>	 <p>A les naturals hem xerrat dels estels</p>	 <p>I la una i quan sona el timbre i tothom arranca a córrer</p>
 <p>També hem emprat el llibre de 7m. per fer un repassim</p>	 <p>De naturals, un nou tema, que més tard haurem de fer esquema</p>	 <p>I no s'aficarà però s'aguardarà</p>
 <p>Un joc també hem fet que no era sobre un fet</p>	 <p>Avui la notícia no s'ha aficada perquè no estava acabada.</p>	

 <p>El dia ha començat malament i ploquant</p>	 <p>Hem tengut socials fins i tot pels queixals</p>	 <p>El temps del recreo hem tingut per jugar i berenar</p>
 <p>Hem tingut matemàtiques a carretades.</p>	 <p>N'han tret una defora i era de ses bones!</p>	 <p>Estàvem cansats d'esperar a l'hora d'anar a dinar.</p>
 <p>De matemàtiques no en sé ni "papa" Jo' era a l'altra classe</p>	 <p>De lengua hemos descrito la escuela desde afuera</p>	 <p>D'anglès hem fet invitacions amb distintes expressions</p>
 <p>De socials hem vist diapositives culturals</p>	 <p>De català hem d'estudiar per passat demà.</p>	 <p>Un dia més d'escola ha passat i ja s'ha acabat.</p>
 <p>víem de fer A llenguatge descriure l'escola ha- però ningú ho tenia bé.</p>	 <p>De matemàtiques tenim tarea fins que surti la marea</p>	 <p>Vam escolat el cassèt, per sebre quin era el fet</p>
 <p>Avui ens han canviat i alguns tenen el mateix veïnat</p>	 <p>De naturals hem començat tema i prest haurem de fer l'examen</p>	 <p>Avui un mapa hem fet i el primer dia ho entregarem</p>

QUATRE POEMES D'ADOLESCÈNCIA I UNA CANÇÓ

Tot just començada la tardor ja és hivern.
Solitari, contemplant com els estornells
s'amunteguen i es dispersen rera la claror d'un llamp
en aquest trist i desolat vespre d'octubre.
Dintre el joc de colors de pluja, cel i ocells
veig una figura difuminada... la crinera del cavall blanc
que avui m'ha d'esperar a la riba!
Segueix caient la pluja, paradisiàca:
ahora càlida i suau, ahora forta,
com si volgués dir-me alguna cosa.
Impàvid, sord, cec, no trob el meu cos,
fins i tot desig que ploqui com sempre.
Uns salzes de fràgils fulles ombregen el viarany
per on camín, endinsant-me bosc enllà.
La nit s'atansa i jo m'alluny de la riba...
De pressa, de pressa, de pressa:
el cavall blanc tem la nit.

Em vaig abocar a l'abisme:
una escala agonitzava davall el pont de
tenebres,
i jo pujava sense tèmer l'incòlume a-
parició.
Lluïen estellicons de foc bondadós
albirant el vencedor de tan cruel combat
***
No s'equivocaren els estels:
aguardava impacient el nocturn botxí.

Un llamp clivellava el negre reialme.
S'estintolava la lluna
rera unes desplaences de núvols:
s'acompliria la profecia?
Lluny d'aquells jardins
on s'arrapa l'heura
evoc un perdut misticisme.
Trèmul ho és tot
Vessa sempre el veire,
ans no es buida
Un crit, i un altre i un altre
i altres
clams condemnats a ser insaciabls.

Imatge
Te mirava des del terrat.
Estava naixent, encara, la lluna
que -esgrogueïda- anava enlairant-se
fins esdevenir blanca al seu zènit.
Guspirejaven les flames d'un foc
que tu ationaves amb diligència;
Cap al tard, quan sols hi havia calius
i un tebi fanalet enlluernant-te,
la lluna no apagava de les meves pupil·les
la teva claror:
enigma de tempestes i cla-
rianes.

Cançó
La pluja és mar,
La mar és pluja;
galtes florides
jo les dic amor.
Segell del món,
món segellat;
fines tisoires
escapcen blat.
El vent és vent,
el cel és cel;
al llavi ardent
neix mon embat.
Adéu, adéu,
s'acaba el cant:
dolç amor meu
de trist esguard.

Jaume Galmés

I ARA, A MÉS...

PIZZERIA

AMB UN AUTÈNTIC FORN DE LLENYA!

Carrer d'en Sureda, 1 * Tel. 570624
PORT DE MANACOR

L'AJUNTAMENT INFORMA:

Després dels resultats de les darreres eleccions, on cap grup polític aconseguí la majoria, els partits CDS, PSM i PSOE signaren un pacte i un programa que fessin possible governar i administrar l'Ajuntament aquests quatre anys.

Era i és intenció dels tres grups intentar donar el màxim d'informació als ciutadans.

Per això aprofitarem sempre que ens sigui possible les pàgines de "Flor de Card" per informar de la nostra política.

Sabem que acabam de començar i que ens queda molt de temps per acabar aquesta legislatura, que els mesos que hem passat són els més difícils de l'any per mor de l'estiu i les vacances, però malgrat això podem dir que no hem deixat de fer feina en cap moment.

El pacte que signarem segueix viu, i contràriament a l'opinió d'alguns que el voldrien veure fracassar, podem afirmar que hi ha una voluntat política dels tres grups perquè es mantengui així.

Sabem també que no sempre serà possible fer tot el que voldríem, a vegades les circumstàncies, el temps... no ens ho permetran, però creim que amb la vostra crítica i ajuda, el poble pot tirar envant i per part nostra desitjam i volem que sigui possible.

Durant aquests mesos l'Ajuntament s'ha organitzat políticament i ha començat a funcionar.

* Hi ha una Comissió de Govern que es reuneix cada divendres a les 12 del migdia, per tractar els assumptes de l'Ajuntament i prendre els acords pertinents.

* Hi ha una comissió dels set presidents que es reuneix cada 15 dies per passar comptes de la feina feta.

* Cada president de comissió ha assumit unes tasques i n'és el seu responsable. Així el batle és el responsable de Governació, amb tot el relacionat amb el personal i el funcionament de l'Ajuntament.

* N'Antoni Sansó duu la Cultura, l'ensenyament i les Festes, i està al Consell escolar de Sant Llorenç.

* En Mateu Puigròs duu les Obres, l'Urbanisme, és el batle de Son Carrió i el delegat de la Policia. Està també en el Consell escolar de Son Carrió.

* En Bartomeu Mestre duu la Comissió especial de Comptes i Hisenda.

* N'Andreu Femenies és el responsable de la Sanitat i l'Acció Social.

* N'Ignasi Humbert duu la Zona Costanera i és el delegat de Turisme. Està en el Consell escolar de Cala Millor.

* En Pere Umbert duu el Manteniment i els Esports i és el delegat d'Agricultura.

D'ençà que ens férem càrrec de l'Ajuntament,

- S'han començat a redactar les Normes Subsidiàries, tan necessàries per al nostre terme municipal.

- S'ha comprat el solar de darrera el Pou Vell per intentar solucionar part del problema del Xaragall, alhora que tenim converses amb Obres Hidràuliques i la Conselleria per fer la presa i eixamplar els ponts del torrent.

- S'ha aprovat ampliar el cementiri de Son Carrió amb 48 ninxos i un magatzem.

- S'ha enllumenat part de la platja de Cala Millor i hem fet un concurs per donar l'enllumenat al camp de futbol de Sant Llorenç.

- S'ha equipat la policia amb una moto i una furgoneta, a més de convocar-se tres places més.

- Han entrat tres persones més a la brigada d'obres i s'ha de comprar una furgoneta.

- S'ha inaugurat la depuradora i tenim converses amb enginyers per redactar el projecte de canalització d'aigües brutes i netes a Sant Llorenç i Son Carrió.

- S'ha donat per concurs el servei de recollida de fems i es fa feina damunt projectes relatius als tractaments dels fems.

- S'ha creat un Museu Arqueològic Municipal, amb un Patronat que dirigeix el seu funcionament.

- S'estan obrint expedients a obres il·legals, posant multes i paralitzant aquelles que no tenen permís, exigint el màxim de compliment de la llei.

- S'ha contractat un director professional per dirigir i organitzar la banda de música.

- S'ha començat a elaborar el pressupost municipal.

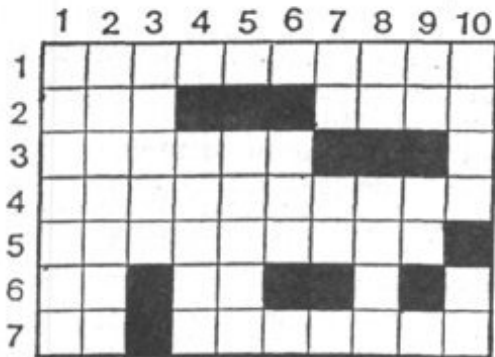
- S'han ampliat els serveis del SMOE.

- Tenim reunions amb l'Ajuntament de Manacor per acondicionar el rivet de S'Illot i fer un pont a la partició dels termes.

Encara que l'Ajuntament estigui organitzat i funcioni sabem i creim que moltes coses es poden millorar i superar. Aquest és el nostre compromís i la nostra voluntat.

Aconseguir-ho és cosa de tots.

MOTS ENCREUATS

HORITZONTALS.- 1.-Que murmura. 2.-Que té afinitats amb una altra cosa. Teixit molt fort de cotó o de cànem usat en la confecció de veles de nau. 3.-Conjunt d'animals de pastura. Símbol de l'oxigen. 4.-Que inocula. 5.-Fer saber alguna cosa a algú, donar-li'n coneixament o notícia. 6.-Cara del dau marcada amb un punt. Nota musical. Cent. Consonant. 7.-Símbol del radi. Substància cristal·lina amargant que ocorre en les fulles del grèvol.

VERTICALS.- 1.-Adobar el peix per conservar-lo. 2.-Esporerosa. 3.-Marge. 4.-Mil. Cos esporífer de les uredínies, en forma de copa, que conté nombroses espores disposades en sèries semblants a cadenes. 5.-Numeral ordinal amb que es designa el primer terme d'una sèrie numerada. Dit del

temps núvol i fred que amenaça pluja, tempesta. 6.-Consonant. En certs jocs de cartes, dues o tres cartes del mateix nombre. Nom de lletra. 7.-Símbol de l'alumini. Al rev. gos. Cent. 8.-Nota musical. Natural de Dàcia. 9.-Al rev. negació. Metall groc. Símbol del nitrogen. 10.-Peix telestostei semblant almoll, però més pla. Símbol del radi.

SOPA DE LLETRES

L L E B E I G M A P
M L I A D T R I R M
E N E E S E E G A O
S T S V P A G J P S
T C O L A X A O E B
R O L T E N L R C D
A M A R S I T N X E
L T N E N O P Q F G
T R A M U N T A N A
H I K A T D S T X T
R O B E S T I Z T L
Ç O P L F G C V O A

Si cercau be, dins aquesta sopa de lletres hi trobareu els noms de vuit vens.

ENDEVINALLA

Cada dia aixec el vol
i no tenc ales ni plomes,
faig ses voltes més rodones
que sa flor d'es gir-sol.
Som inimic d'es mussol,
que en veure'm ja s'arracona;
d'es lladres som sa vergonya
i d'es fredolecs consol.

FUGA DE VOCALS

LL _ R _ NC _ NS, LL _ R _ NÇ _ NS,
LL _ RG _ _ S D N D _ S,
C _ RTS _ _ S S _ RM _ NS.

Maria Galmés

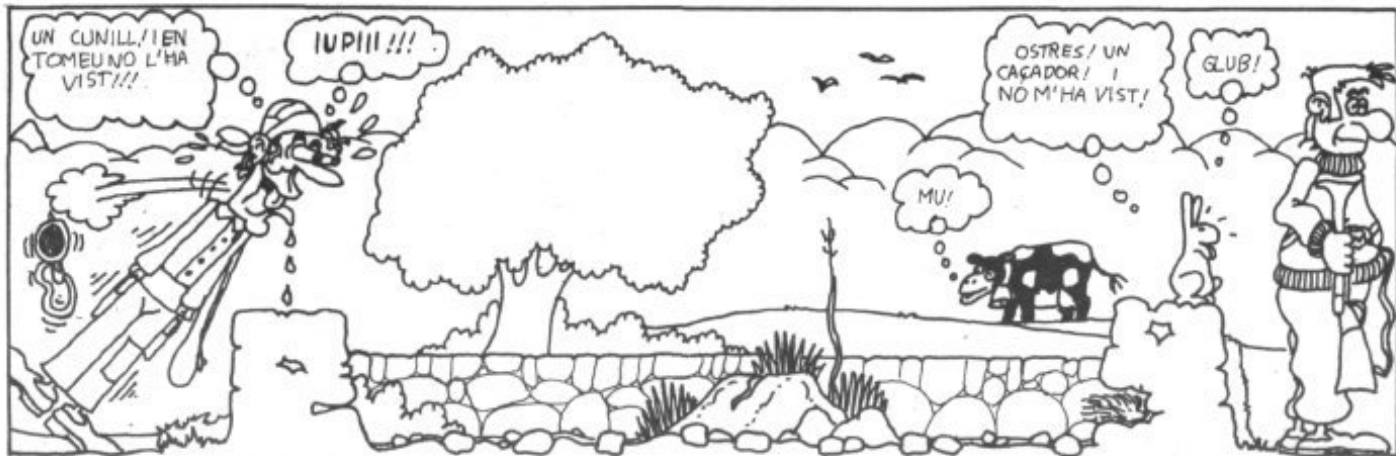
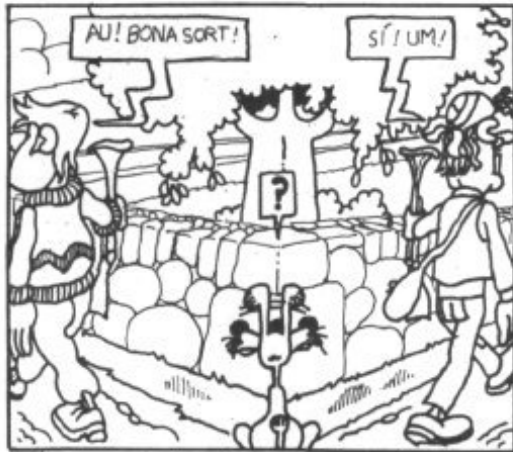

SOPA DE LLETRES
L L E B E I G M
M L I A D T R I R M
E N E E S E E G A O
S T S V P A G J P S
T C O L A X A O E B
R O L T E N L R C D
A M A R S I T N X E
L T N E N O P Q F G
T R A M U N T A N A

MOTS ENCREUATS
M U R M U R A D O R
A F I L O N A
R A B E R A O
I N O C U L A D O R
N O T I F I C A R
A S D O C R
R A I L L I C I N A

FUGA DE VOCALS
Llorençins, llorençons,
llargues dinades,
curts es sermons.
ENDEVINALLA
Es el sol.

El Cardassar de Primera Regional Preferent, a la temporada 1987-88

Aquesta vegada i, com bé haureu vist, sense la puntualitat d'altres anys, ens disposam de bell nou a començar l'enfilall de cròniques futbolístiques referides als equips locals. Parlarem, és obligat, del primer equip i, quan hi hagi temps i lloc suficient, ho farem de les categories inferiors del Cardassar, de "Sa Penya" i, també, del bàsquet.

PREFERENT

A la relació de nous fitxatges que donarem en aquesta revista el mes de juliol, a part de la incorporació del juvenil Joan Sancho (Roget), com sabreu, cal afegir-hi els noms de tres joves jugadors procedents del Badia. Són Julio García, Joan Nebot (Pistola) i Joan Fuster (Xim). Amb una plantilla jove i conjuntada, amb els anys (sobretot en aquests darrers, on no hi ha hagut tant de ball pel que fa a les adquisicions), el Cardassar 87-88 començaria la lliga de la manera que segueix:

CARDASSAR 4, MONTUIRI 0 (30.08.87)

Immillorable inici de campionat. Domini total i absolut per part dels llorencins, que jugaren de manera vistosa especialment els primers 45 minuts, la qual cosa féu que el públic es divertís d'allò més bé. Els artillers serien: Nicolau per dues vegades, Nebot (que debutava) i Mondéjar.

ESPANYA 1, CARDASSAR 0 (6.09.87)

Els visitants aguantaren la primera part, i s'arribà al descans amb el resultat inicial. A la reanudació, el Cardassar no exposà tant, no arriscà tant en l'empresa. Com a conseqüència d'aquest conservadurisme, arribà a les seves xarxes l'únic gol del partit. Manca d'ambició.

CARDASSAR 3, SON SARDINA 0 (13.09.87)

Partit sense cap més complicació. Nicolau trigo-

lejador.

LA VICTÒRIA 2, CARDASSAR 0 (20.09.87)

Partit que no passarà a la història. Els locals s'avançarien gràcies a un penalty i a partir d'aquí els visitants intentaren igualar el resultat. No fou així i, en una segona pena màxima, La Victòria deixava més que resolta aquesta confrontació.

CARDASSAR 2, FERRIOLENC 1 (27.09.87)

Partit on els visitants perderen la imbatibilitat en aquesta lliga. Gols de Nieto i Mondéjar.

ESPORLES 1, CARDASSAR 3 (4.10.87)

Els dos primers positius. Excel·lent partit dels grocs-i-negres. Marcaren Nebot, Nicolau i Roselló (Polit).

CARDASSAR 2, ES PORT 2 (11.10.87)

Molta gent en Es Moleter per presenciar aquest interessant partit de rivalitat comarcal i, en aquest cas, de rivalitat de punts, també. El temps, al principi, era bastant agradable encara que amb una mica de vent; a mesura que el partit avançava, el temps empitjorà per fer un fred gairebé d'hivern.

El partit fou bastant disputat, i així ho assenyalava el marcador a la fi del partit: empat a dos gols, un resultat que es pot considerar satisfactori per als dos equips, encara que, és clar, sempre sap un poc de greu el perdre un punt dins el propi terreny, i més si aquest és important.

Molt mogut, dèiem, fou l'inici del partit, amb un "Port" que sortí en trompa, obligant Seminario a esforçar-se en dues ocasions. Poc temps després, el Cardassar tampoc no es quedava enrera i ben a punt va estar d'inaugurar el marcador en una oportunitat immillorable. El jove "Pistola", després de desfer-se del porter visitant, errava el més fàcil amb la porteria tota per a ell. El públic realment quasi no s'ho creia. Què hi farem? Són coses

del futbol...

Barceló, un dels jugadors més destacats la temporada anterior, provava sort amb un xut impressionant de fora de l'àrea que el jove i valent porter visitant desbaratava de forma espectacular. Abans, Roig havia cedit una pilota a Nicolau que aquest llançava amb molt de perill. Potser foren aquests els millors moments de bon joc per part del Cardassar en tot el partit.

A la reanudació s'hi arribà amb un gol en contra aconseguit en el llançament d'un córner on la defensa local restà paralitzada. Així, el Cardassar surt a la segona part disposat a igualar la brega, i és Mondéjar qui disposa d'una gran ocasió i la pilota surt a molts pocs centímetres part damunt el travesser. Seria aquest mateix jugador qui aconseguiria l'empat mercès a una passada de Barceló. Posteriorment, el petit davanter repetia sort avançant-se a la defensa vermella. El Cardassar, doncs, havia remuntat un marcador advers, i jugava amb més tranquil·litat, quan en un contraatac visitant, agafant la nostra defensa en contrapeu, el Port supera la sortida desesperada del porter local i estableix el resultat que ja seria definitiu. A partir d'aquí, el poc temps que restava se jugaria sense cap més història.

SES SALINES 1, CARDASSAR 3 (18.10.87)

Partit jugat amb molta duresa, més encara, amb un comportament del tot antiesportiu per part dels locals, i on els de Sant Llorenç aconseguiren endur-se'n els dos punts cap a ca-seva i sumar dos positius, que li permeten anar endavant i enfilarse en la classificació. Els gols, Mondéjar (2) i Munar.

Amb aquest partit la classificació és la següent:

	J	G	E	P	GF	GC	Punts
Cala Dor	8	5	3	0	15	6	+8
Morgonitosa	8	5	2	1	15	9	+6
Petra	8	4	3	1	13	9	+4
Cardassar	8	5	1	2	17	8	+9
F. Crizo	8	4	2	2	15	10	+5
Ferreries	8	4	2	2	14	10	+4
Campos	8	3	3	2	11	9	+2
Pollença	8	3	3	2	13	10	+3
Felanitx	8	4	1	3	22	15	+7
Munar	8	4	1	3	13	14	+1
Español	8	3	2	3	12	14	-2
Argem	8	3	1	4	12	13	-1
S. La Victoria	8	2	2	4	10	13	-3
España	8	3	0	5	13	17	-4
Ses Salines	8	2	0	6	10	21	-11
Aitò	8	1	2	5	10	15	-5
Son Sordano	8	1	2	5	7	15	-8
La Unión	8	1	0	7	11	25	-14

Jaume Galmés

CLÍNICA VETERINARIA

Hernán Cortés, 3
MANACOR
T. 554265

Burgues, s.n.
FELANITX
T. 581579

- * MATERIAL FOTOGRÀFIC
- * ARTICLES DE LABORATORI
- * FOTOGRAFIES DE MARGALIDA MOREY

S'ESTUDI

General Mola, 11-E
(Baix de's Cos)

Tel. 55 40 78 MANACOR

DAVANT LA DESAPAREGUDA
DISCOTECA "ODYSSEY TROPICAL"

GALA MILLOR

4 BARS A 4 PISOS

D'AMBIENT FUTURISTA

DIVENDRES I DISSABTES
GALES ESPECIALS!

SABATES A MIDA

Anar al sabater per fer-se unes sabates a mida no tenia res d'extraordinari. I millor, era un fet extraordinari, perquè en el Sant Llorenç d'ahir no es gastaven gaires sabates i sí moltes espadenyas, però, alhora, era un fet usual. En moments assenyalats es feien fer unes sabates a mida, una muda de roba... el món de les multinacionals, del "pret-a-porter" i del gastar pel gastar encara era impensable.

A ca "Es Sivillet", a ca "Es Coix de Pocafarina"... feien sabates. Eren artesans sabaters. Artistes, no d'aquests d'extravagàncies i de fàcil imaginació sinó d'aquells en què, cada peça representa una mena de mescla de treball rutinari, imaginació i experimentació. El resultat, una peça amb preu previament pactat i sense més reconeixements que l'autosatisfacció (Collons, que m'han quedat de bé aquestes!)

Prendre decisions en el transcurs del treball rutinari voltats pel llum i l'olor -ben característica i mescla de pega, cuir, tinta...- de la botiga: fer fils, picar soles, posar cera, banyar els materials, estirar les plantilles... i altres feines de mossatge. El mestre, solia fer les feines delicades: tallar les peces (plantilles, forts, puntes, fortes i gires), estirar-les damunt la forma, fer rebaixos i entretalls, empastar, entatxar, cosir...

Dit així, pot parèixer simple, però comportava unes eines, uns costums, una litúrgia, una complexitat solament descriptible amb un cert domini de subjectius i adjectius.

De quina manera més ràpida es va perdent el bagatge amuntat de mica en mica i trasmès mitjançant la cultura popular!

Què en resta dels mots?

Quin sentit té, ara i aquí, parlar de:

Martell de soletes, tanalles d'entatxar, planxa, bigalot, repols, tirapeu, ganxo de treure formes, peu de ferro, banya, raspa, xaire, castalleador, boixeta, alena, esquiroirol, bitzego, pata, osset, planxeta, ferro de davants, ferro de rebaves, ferro de francs, ro-

deta de marcar punt, esbravador, guitzell, lluneta, cutxilla d'arronyar, cutxilla espasina, formes...

Tot un munt d'eines que implicaven accions i relacions, avui perdudes.

A la fotografia, la sabateria d'"Es Sivillet" a l'any 22, deixada per l'exposició de fotografies antigues de l'any passat.

Guillem Pont

